

Bunkermuseum Wn 12H ontvangt 10.000ste bezoeker

Op woensdag 21 september was het zover: Bunkermuseum Wn 12H mocht de **10.000ste bezoeker** van 2022 verwelkomen. Deze eer viel te beurt aan de heer Tymen Langeslag uit Rotterdam. Hij was totaal verrast. Hij werd verwelkomd door Eef Botjes en gastvrouw Lily Hondorp. Hij ontving naast onze gelukwensen ook nog het boek Hitler's Atlantikwall. Sinds de deuren van het museum op 31 mei 2020 open gingen, zijn er inmiddels ruim 26.000 bezoekers geweest. Zeker geen slecht resultaat wanneer je bedenkt dat we ook nog maanden gesloten zijn geweest vanwege de coronamaatregelen.

Oordeel van de bezoekers

Heel veel van de bezoekers willen graag wat feedback geven op de verschillende social media over hun bezoek aan Bunkermuseum Wn 12H. Hierbij enkele van de opmerkingen:

- Nice place to visit and learn a bit about the history of the island.
- Prachtig en heel interessant. Echt een must als je op Vlieland bent.
- Bijna 60 jaar kom ik op Vlieland. In mijn jeugd vaak gespeeld bij de bunkers aan de Fortweg. Later zijn die opgeblazen - zoals vele bunkers op Vlieland. Mijn vader had de 2e WO meegemaakt en wilde vermoedelijk daarom van alles van die bunkers weten. Dat was in het tijdperk voor internet vrij lastig. En nu is dat museum er. Nu kreeg ik een prima inzicht waar het doen en laten en het lot van de gestationeerde Duitse soldaten was. Jammer dat mijn vader dit museum niet meer heeft kunnen bezoeken. Heel leuk vond ik ook dat Vlielanders klaarblijkelijk van alles uit de 2e WO hadden verzameld en dat uiteindelijk naar het museum hebben gebracht. Vijf sterren om dit alles.
- Spannendes Museum über einen Teil der Geschichte Vlielands. Mit sehr viel Liebe zum Detail rekonstruierte Bunkeranlage.

- Leuk museum, mooie plek, enthousiaste medewerkers. Informatief. Mooie film met prachtige beelden. Toilet ook zeker een bezoekje waard 🍻👍
- Erg interessant en boeiend. Beide heren die er waren spreken met veel passie over het museum en kunnen je er alles over vertellen. Een aanrader!

"Wat was dat indrukwekkend", zei ik tegen de vrijwilligers van de "bunker", toen we terug kwamen van de wandeling door het oorlogsverleden van Vlieland. Vanaf de jaren '60 zijn we heel vaak met vakantie op Vlieland geweest, hebben we vele fietstochten door de duinen gemaakt en nooit hebben we geweten dat er zoveel onder de duinen verschoolen lag. Dank, heel veel dank aan iedereen die aan deze bunker en zo heel veel meer hebben bijgedragen! Tien Nederlof 18-09-2022

- Geweldig kruip door sluip door museum.

BBQ VOOR DE VRIJWILLIGERS VAN BUNKERMUSEUM WN 12H

Op 16 september werd er een BBQ georganiseerd voor onze circa 30 vrijwilligers, die zich actief inzetten als baliemedewerker, gids of "bouwvakker". Ondanks het slechte weer, was de opkomst groot. De feestcommissie van de KNRM had haar barbecue ter beschikking gesteld. Vanwege het weer was er een overkapping bij de ingang gemaakt, waar onze kok Hans Stuijenga aan de slag kon met zijn "braai". De firma Houter had een koelkast uitgeleend, zodat de goudgele jongens de juiste temperatuur hadden. De salades waren gedoneerd door Restaurant Zuiver en die vielen buitengewoon goed in de smaak. Zo werd het weer een mooi festijn. De volgende ochtend zorgde Wiep van Diepen ervoor dat de barbecue weer als nieuw retour KNRM kon.

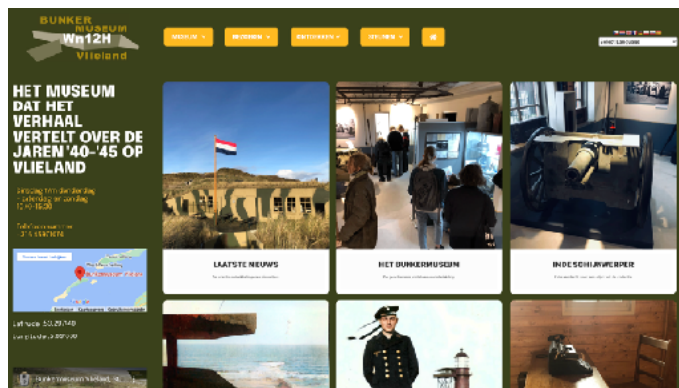

Totaal vernieuwde website bunkermuseumvlieland.nl

Wie momenteel de officiële website van Bunkermuseum Wn 12H bezoekt, wordt verrast met een totaal vernieuwde aanblik hiervan.

Het museum beschikte weliswaar over een basiswebsite met de benodigde informatie maar onze ambities reikten verder. We wilden graag een pakkende website die informatie biedt aan degene die een bezoek aan Vlieland en Bunkermuseum Wn 12H aan het voorbereiden is maar daarnaast vinden wij dat de website ook een bron moet zijn van historische achtergrondinformatie over deze duistere periode in onze Vaderlandse geschiedenis. En dan, natuurlijk, met name betrekking hebbende op Vlieland.

Achter de schermen is er door een vierkoppige webredactie en een professioneel ontwerp bureau hard gewerkt om deze website tot stand te brengen. Neem ook een kijkje op onze website: bunkermuseumvlieland.nl

UIT ONZE COLLECTIE

Niet zomaar 'n schaal

Wie bij de ontvangstbalie een kop koffie met daarbij 'n bunkerkoek bestelt, ziet dat de baliemedewerker die

koek uit een schaal pakt die op de balie staat. Maar slechts weinigen weten dat deze schaal ook behoort tot de bijzondere objecten die ons museum etaleert. Want wanneer je deze schaal aan de onderkant bekijkt, dan zie je daar het merkje van de fabrikant van dit aardewerk. In dit geval van de porseleinfabriek Thun.

In West-Bohemen, Tsjechië, zijn in het verleden afzettingen van hoogwaardig kaolin gevonden. Dat is een natuurlijke grondstof waar de productie van porselein niet zonder kan en daarom werden de oudste Tsjechische porseleinfabrieken juist daar gesticht. De oudste nog functionerende Tsjechische porseleinfabriek werd in 1794 in het kasteel van Klášterec nad Ohří geopend

door graaf von Thun, die zo de fabriek haar naam meegaf.

Amt Schönheit der Arbeit

Onder de merknaam van de fabriek staat het stempel Modell des Amtes Schönheit der Arbeit rondom een tandwiel met een hakenkruis.

Het „Amt Schönheit der Arbeit“ was aangesloten bij het "Duitse Arbeidsfront" (DAF), dat vanaf 1933 de vrije vakbonden verving als een verenigde vereniging van werknemers en werkgevers en al snel officieel werd aangesloten bij de NSDAP. Het was zijn taak "... ervoor te zorgen dat de werkplekken niet alleen onberispelijk zijn in termen van sociale hygiëne, maar ook

esthetisch met zorg worden behandeld". De eenvoud van de ontwerpen was onderdeel van de nationaalsocialistische propaganda. De machthebbers streefden naar "eeuwige", "tijdloze" vormen waarmee individuele stromingen blijvend voorkomen moesten worden.

In 1935 kreeg Heinrich Löffelhardt, die weinig ervaring had met vormgevingsvraagstukken, van de afdeling „Amt Schönheit der Arbeit“ de opdracht om kantineservies te ontwerpen. De porseleinfabriek Thomas had net zijn ro-

buuste eetservies "Barb" gelanceerd en in de ogen van de verantwoordelijken kwalificeerde dit hem als de ontwerper van het eerste en, in 1939, het tweede model van de in totaal vier "partij officiële" kantine serviezen.

Zo kregen in de aanloop naar WOII alle porselein producerende fabrieken in die tijd opdracht om dergelijk strak ogend kantine serviesgoed te vervaardigen bestemd voor m.n. de civiele markt.

Van het klusfront

Onderhoud is een dagelijks gebeuren op het bunkercomplex voor Dirk en Eef. Maar af te zien zijn er projecten waarbij de experts worden ingeschakeld. Zo heeft Meilom Soolsma op de appèlplaats een extra opslagruimte gerealiseerd. Onze huisschilder Bart

van Diepen heeft die vervolgens prachtig in de camouflage kleuren gezet. Daarna heeft hij onder andere ook de houten middenbunker (mij-

nenzaal) opnieuw in de verf gezet. Het uitzicht aan landzijde vanuit het westelijk deel van de opstelling werd belemmerd door opgestoven zand. Dirk en Matthijs de Zeeuw ging met

het kraantje en dumper aan de slag en na twee dagen was er weer een echte uitkijk. Het zand is gebruikt om op verzoek van Staatsbosbeheer de dijk aan de westkant van het opslagterrein meer het karakter van een duin te geven. Nu kan er helmgras geplant wor-

den en daarvoor vragen we hulp van onze helmplantspecialist Andre Hoedemaker.

Aanwinsten

In de afgelopen periode werden er weer een aantal objecten geschonken aan Bunkermuseum Wn 12H. Deze zullen ook worden opgenomen in onze collectie. Het betreft onder meer enkele onderdelen van zeemijnen die in de Noordzee rondom Vlieland werden gebruikt. Deze (drijvende) contactmijnen waren voorzien van korte uitstekende punten, de contactbuisen of voelhoorns („Hertz” hoorns)

Geschonken door Klaas van Randen en zijn afkomstig uit de collectie van zijn grootvader Paul August Knijft.

die elk een glazen buisje bevatten met zuur. Als zo'n hoorn werd verbogen of beschadigd, brak het glas. Dan kwam het zuur vrij dat optrad als elektrolyt voor een droge cel. Die stuurde dan een elektrische impuls naar de ontsteker die, vervolgens de mijn liet exploderen. De explosieve lading in zeemijnen was bijzonder effectief. Doordat het zeewater de explosie enige tegendruk gaf, werd de energie op de scheepswand geconcentreerd. Op de foto Herz hoorns van het Engelse (li) en Duitse (re) type waarbij de rechter heel bijzonder is omdat daarin nog een intacte glazen zuurbuis zit.

Verderop in deze Bunkerkrant zullen we nog meer aandacht besteden aan objecten die Bunkermuseum Wn 12H mocht ontvangen en in de collectie zullen worden opgenomen. Het team van Bunkermuseum Wn 12H bedankt de schenkers hartelijk voor deze gestes.

UIT ONZE COLLECTIE

Wie het weet mag het zeggen, de oplossing

In de vorige uitgave van de bunkerkrant vroegen wij onze lezers of zij wisten wat de functie was van een voorwerp uit onze collectie. Het antwoord is een afstandswiel of afstandsmeetwiel. Het is een apparaat waarmee te voet afstanden konden worden opgemeten in en tussen opstellingen. Uit de goede inzendingen zijn de namen van de gelukigen getrokken die het boekje „Interneeringsdepot Vlieland” ontvingen. De winnaars zijn inmiddels op de hoogte gebracht en hebben hun prijs thuis gestuurd gekregen.

OORLOGSHERINNERINGEN

De vissen van J.M. de Boer

In de rubriek oorlogsherinneringen willen we de lezers van de Bunkerkrant deelgenoot maken van dingen die in de oorlog gebeurden en voortkomen uit de herinnering van hen die de oorlog aan den lijve ondervonden.

In deze Bunkerkrant een herinnering van Johannes W. de Boer (Jzn) aan zijn opa Johannes M. de Boer. Mijn grootvader is geboren in 1918. Ten tijde van de hieronder beschreven gebeurtenissen was hij een jonge man in zijn twintiger jaren.

Vlieland, Tweede Wereldoorlog, 1942. Het eiland is hetzelfde als heden in 2022, maar toch zoveel anders als nu. Het dorp bestaat alleen uit de Dorpsstraat en enkele huisjes op de haven. Ook zijn er nog enkele woningen op Lange Paal en het Posthuis. Het bos is jonger en met kleinere bomen, er is geen voetbalveld, camping en veel minder huisjes in Duinkersoord. De natuur is ruiger, met minder bomen en begroeiing, de duinen kaler. De winters kouder.

Wat er toen wel in grote aantallen aanwezig waren, en nu niet meer, waren de bunkers en fortificaties van de Duitsers. Het eiland stond er vol mee. Barakken achter de jachthaven, naast wat nu de Fortweg is, diverse stellingen op de haven, op het einde van de Fortweg, op de locatie van het huidige bunkermuseum, ter hoogte van het Pad van Twintig aan de zee kant en bij het huidige Kamp de Vliehors. En op al deze locaties, inclusief het strand, mochten eilanders niet komen zonder expliciete vergunning. Allemaal

om de waanideeën van een dictator vorm te geven.

Eén van de eilanders die deze expliciete vergunning wel had, was mijn grootvader, Johannes M. de Boer. Vanwege zijn beroep als visser kreeg hij speciale ontheffing van de Duitse bezetter om zijn beroep uit te voeren. Dit ging natuurlijk niet voor niks. Hij moest altijd een deel van de vis die hij had gevangen aan de Duitsers afstaan.

De volgende quote komt uit een interview van opa Johannes aan Jan Houter: *“Ik heb aan het Wehrmachtsheim (nu het oude Gemeentehuis, Dorpsstraat 47) wel vis geleverd. Ik ging toen ook nog te robben jagen, daar kookte ik traan van. Je bakte er echter ook vis in, want je had geen vet. Later kreeg je wel wat koolzaadolie, maar dat had ik toen nog niet. Er is een tijd geweest, dat we alle vis moesten inleveren bij de Kommandantur. Het barstte toen van de scharren. Ze vroegen of ik de vis ook bakken kon. Jawel, maar ik had geen vet. Ik kreeg toen boter om ze in te bakken maar dat vraten we echter zelf op (met Jannie en Jan) en ik bakte de vis in robbentraan. Dat hebben ze nooit in de gaten gehad.”*

„Als ik binnen kwam roeien kwam er steevast iedere dag een Duitser de kade op en die zei dan: “Ein für die Kommandant, und zwei kleine für mir”. Ik kon de haven nog niet binnenkomen of daar had je die vent al. Hij behoorde tot de Grüne Polizei dus wat moest ik?”

Pasfoto Johannes M. de Boer op het Ausweis für Besatzungsmitglieder der Fischereifahrzeuge of Bewijs voor Leden der bemanning van Visscherijvaartuigen met daarop het stempel van de Kriegsmarine Hafenüberwachungsstelle

Colofon

De Bunkerkrant is de nieuwsbrief van Bunkermuseum Wn 12H en verschijnt 3-4x per jaar.

Aan deze uitgave werkten mee:
Dirk Bruin
Eef Botjes
Erna Botjes
Johannes de Boer
Tom Kruys

Redactie:
Joost van Bommel
jmjvanbommel@gmail.com
Volg ons ook op:

 BunkermuseumWn12H

 Wn12H

CONTACT

Bunkermuseum Wn 12H
Bezoekadres: Kantonnierspad 1
8899 KD Vlieland

Postadres: Dorpsstraat 150,
8899 AN Vlieland

 0562-451700

 info@bunkermuseumvlieland.nl

Openingstijden in november en december: di-woe-do en za-zo van 10.30 - 14.30 uur.
Verder incidenteel en op afspraak.

VRIENDEN

Steun ons werk en word ook Vriend van Bunkermuseum Wn 12H. Stuur hiervoor een e-mail naar: info@denoordwester.nl met uw naam en adres en de vermelding: Vriend Bunkermuseum Wn 12H.

Maak een bedrag van €20,- (meer mag natuurlijk ook) op ons rekeningnummer: NL 61 INGB 0007256850 tnv Stichting De Noordwester, o.v.v. Vriend Bunkermuseum Wn 12H met daarbij uw naam, postcode en huisnummer.

Als Vriend ontvangt u onze nieuwsbrief en een Vriendenpas, waarmee u het hele kalenderjaar gratis toegang heeft tot het Bunkermuseum Wn 12H.

OORLOGSHERINNERINGEN (VERVOLG)

Aanwinsten (vervolg)

Ik kon die vis anders best kwijt in het dorp. Op een dag deed ik net of ik hem niet zag. Er stond een schipper op zijn boot en daarmee ging ik aan de praat. In mijzelf dacht ik van barst maar. Opeens begon hij echter heftig te schelden: "Du fährst die Hafen nicht mehr aus". Mijn Ausweis werd ingetrokken. Daar zit ik potverdomme, dacht ik. Ik kon niet meer vissen, ik kon de haven niet meer uit met mijn bootje, want ik kreeg geen toestemming. Geen Ausweis. Ik had een klein bootje, met een zeiltje, gemaakt van witte katoenen diensthemden. Een heel mooi zeiltje, ik had het door de lijnolie gehaald, zodat het waterdicht was. Afijn, ik mocht de haven niet meer uit. Dat heeft verscheidene dagen geduurd. Ik moest bij de commandant van de Grüne Polizei in Golfzang komen en daar zat hij. Ik moest mijn verontschuldigingen aanbieden en ik moest in Harlingen nogmaals voor iemand verschijnen. Daar kreeg ik twee gulden boete te betalen. Mijn redding was echter dat ik eens eerder een 'Hoge Piet' uit de Vliesloot heb gehaald, die daar met pech rondreef. Dat heeft me achteraf wel geholpen".

Wanneer we dit soort verhalen lezen over hoe de mensen van het eiland in die tijd hebben geleefd, zonder vrijheden die wij vandaag vanzelfsprekend vinden, moeten we realiseren dat het belangrijk is voor de jongere generaties, dat deze verhalen nooit verloren mogen gaan. En dit is ook een van de doelen van het bestaan van ons museum.

Zeker in deze tijd, nu er weer oorlogen woeden en extreme politieke ideologieën in opmars zijn die onze vrijheid belagen, is het belangrijk om het collectieve geheugen als eilanders te beschermen en te herinneren waarvoor onze voorvaders gewerkt en gevochten hebben.

Johannes W. de Boer Jzn

Dit is een exercitiepatroon voor de Duitse K98k karabijn. Deze werden gebruikt tijdens de wapenopleiding en training voor het beoefenen van het laden en ontladen van dit wapen. Dit exemplaar werd eind jaren '70 door Fokke Wagenaar op het terrein van Widerstandsnest 12H gevonden. Recentelijk is deze door Fokke aan het Bunkermuseum Wn 12H geschonken. De exercitiepatronen komen in verschillende vormen voor. Dit is een koperen of messing exemplaar. Wij zijn ook nog op zoek naar een compleet exemplaar van de zwarte en rode bakelieten versie van de Exerzierpatrone S. De zwarte werd van 1940 tot begin 1942 gebruikt en de rode werd gelijktijdig geïntroduceerd maar vanaf 1942 werd alleen nog deze rode geproduceerd.

Opbergkist voor Optisch Gasmasker M-44.

Het optische gasmasker is speciaal door de firma Draeger ontwikkeld voor de Kriegsmarine voor het gebruik achter richtapparaat en afstandsmeters. Door Vlieland Piet Bakker Wzn uit de krijgsbuit onttrokken en hergebruikt. In de jaren '80 aan de verzamelaar Fokke Wagenaar geschonken en onlangs door hem geschonken aan de collectie van Bunkermuseum Wn 12H. De inhoud is helaas niet meer aanwezig. We zoeken nog naar een optisch gasmasker M-44 en we houden ons aanbevolen voor hulp bij het verkrijgen van een exemplaar.

K98k patroentas

Een vroeg model (1938) leren patroentas voor de Duitse K98k karabijn, gemaakt door Kroymann & Co. Uit Hamburg. Schenking door Klaas van Randen – afkomstig uit de collectie zijn grootvader Paul August Knijft.

